TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS
2005 m. spalio 6 d.*

Byloje C-9/04

dėl *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandai) 2003 m. gruodžio 23 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2004 m. sausio 12 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą baudžiamojoje byloje

Geharo BV

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai K. Lenaerts (pranešėjas), N. Colneric, K. Schiemann ir E. Levits,

generalinis advokatas P. Léger,
kancleris R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

* Proceso kalba: olandų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Geharo BV*, atstovaujamos *advocaten* C. J. van Bavel ir R. Bosman,

— Graikijos Respublikos, atstovaujamos M. Apessos, M. Papida ir M. Tassopoulou,

— Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos J. van Bakel ir H. G. Sevenster,

— Suomijos vyriausybės, atstovaujamos T. Pynnä,

— Švedijos vyriausybės, atstovaujamos A. Kruse ir K. Norman,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos F. Simonetti ir R. Troosters,

susipažinęs su 2005 m. liepos 14 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1998 m. gegužės 3 d. Tarybos direktyvos 88/378/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su žaislų sauga, suderinimo (OL L 187, p. 1), II priedo II skyriaus 3 punkto ir 1991 m. birželio 18 d. Tarybos direktyvos 91/338/EEB, dešimtą kartą iš dalies keičiančios Direktyvą 76/769/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tam tikrų pavojingų medžiagų ir preparatų pardavimo ir naudojimo apribojimais, suderinimo (OL L 186, p. 59), 1 straipsnio išaiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas *Hoge Raad der Nederlanden* nagrinėjant baudžiamąją bylą, iškeltą *Geharo BV* (toliau – *Geharo*) dėl žaislų, kuriuose esantis kadmio kiekis viršija Nyderlandų teisės aktais leidžiamą maksimalų kiekį, laikymo sandėlyje.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

3 Direktyvos 88/378 tikslas yra, pirma, pašalinti prekybos kliūtis tarp valstybių narių, nustatant suderintas normas, susijusias su žaislų saugos sąlygomis, ir, antra, užtikrinti veiksmingą vartotojo, ypač vaiko, apsaugą nuo pavojaus, susijusio su šių žaislų naudojimu.

4 Dėl šio tikslo direktyvos 2 straipsnio 1 dalis numato, kad „žaislai gali būti pateikti rinkai, jei juos vartojant pagal paskirtį arba šiaip kokiu nors numanomu būdu, turint omeny įprastą vaikų elgseną, jie nekelia pavojaus vartotojų ar trečiųjų asmenų saugai ir (ar) sveikatai".

5 Tos pačios direktyvos 3 straipsnis numato, kad „valstybės narės imasi visų reikalingų priemonių užtikrinti, kad žaislai negalėtų būti pateikti rinkai, jei jie neatitinka II priede išdėstytų esminių saugos reikalavimų".

6 Šio II priedo „Esminiai žaislų saugos reikalavimai" II skyriaus 3 dalies 1 punkte numatyta:

„Žaislai turi būti suprojektuoti ir sukonstruoti taip, kad <...> jie nekeltų pavojaus sveikatai ar rizikos susižeisti juos nurijus, įkvėpus ar jais palietus odą, gleivinę ar akis.

Visais atvejais jie turi atitikti atitinkamus Bendrijos teisės aktus, reglamentuojančius tam tikrų kategorijų gaminius arba tam tikrų pavojingų medžiagų ir preparatų uždraudimą, vartojimo apribojimą ar ženklinimą etiketėmis."

7 To paties priedo II skyriaus 3 dalies 2 punktas numato:

„Konkrečiai kalbant, dėl vaikų sveikatos apsaugos su žaislų vartojimu siejamas biologinis leistinumas, kaip siektinas dalykas, neturi viršyti tokių dydžių per dieną:

<...>

kadmio – 0,6 mg,

<...>

arba tokių kitų dydžių, kurie gali būti šioms ar kitoms medžiagoms nustatyti moksliniais įrodymais pagrįstuose Bendrijos teisės aktuose.

Šių medžiagų biologinis leistinumas reiškia toksikologinę reikšmę turintį tirpųjį ekstraktą." (Pataisytas vertimas)

8 1976 m. liepos 27 d. Tarybos direktyvos 76/769/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tam tikrų pavojingų medžiagų ir preparatų pardavimo ir naudojimo apribojimais, suderinimo (OL L 262, p. 201) 1 straipsnio 1 dalis nurodo:

„Nepažeidžiant kitų atitinkamų Bendrijos nuostatų taikymo, ši direktyva apriboja pavojingų medžiagų ir preparatų, nurodytų priede, pardavimą ir naudojimą Bendrijos valstybėse narėse."

9 Direktyva 76/769 buvo iš dalies pakeista Direktyva 91/338, kuri numato, pirma, suderinti nacionalinės teisės aktus, susijusius su produktų, kuriuose yra kadmio, teikimu į rinką ir jų naudojimu, ir, antra, kovoti su kadmio tarša bei apsaugoti žmonių sveikatą.

10 Pagal Direktyvos 91/338 1 straipsnį:

„Direktyvos 76/769/EEB I priedas iš dalies keičiamas taip, kaip nurodyta priede. Tačiau naujosios nuostatos netaikomos kadmio turintiems produktams, kuriems jau taikomi kiti Bendrijos teisės aktai."

11 Direktyva 91/338 iš dalies pakeitė Direktyvos 76/769 I priedą, įtraukdama naują 24 punktą, kuris išvardija tris kadmio ir jo junginių panaudojimo būdus tam tikruose produktuose, kaip antai dažus, kaip stabilizatorių ir paviršiaus dangą, – ir kuris reglamentuoja jų panaudojimą.

12 Pagal 24 punkto 1.1 papunktį gatavi produktai arba produktų komponentai, pagaminti iš kadmiu dažytų tame pačiame punkte išvardytų medžiagų ir preparatų, negali būti pateikiami į rinką, jei kadmio kiekis juose didesnis nei 0,01 % plastiko masės.

Nacionalinės teisės aktai

13 Siekiant perkelti Direktyvą 88/378, 1991 m. gegužės 29 d. buvo priimtas Įstatymas dėl prekių (*Warenwetbesluit Speelgoed*), įgyvendinantis Dekretą dėl žaislų (Stb. 1991, Nr. 269). Dekreto dėl žaislų II priedo 11 dalyje išdėstomi reikalavimai, susiję su žaislų, kuriuose yra pavojingų medžiagų ir preparatų, sauga, ir nustatomas 0,6 mg kadmio biologinis leistinumas per dieną.

14 Įvykių, dėl kurių kilo ginčas, metu siekiant perkelti Direktyvas 76/769 ir 91/338 1990 m. spalio 12 d. priimto Dekreto dėl kadmio (Stb. 1990, Nr. 538), įgyvendinančio Įstatymą dėl aplinkai pavojingų medžiagų (*Cadmiumbesluit Wet milieugevaarlijke stoffen*), 2 straipsnio 1 dalis draudė gaminti, importuoti į Nyderlandus, perduoti trečiosioms šalims ar laikyti prekybos sandėliuose produktus, kuriuose yra kadmio.

15 Pagal Dekreto dėl kadmio 1 straipsnį produktais, kuriuose yra kadmio, laikomi „produktai, kuriuose kadmis naudojamas kaip stabilizatorius, pigmentas ar paviršiaus danga, bei produktai, kurių sudėtinėse dirbtinėse medžiagose arba spalvose yra daugiau nei 50 mg/kg kadmio".

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

16 1999 m. vasario mėn. Prekių ir veterinarijos produktų sveikatos apsaugos inspekcijai (*Gezondheidsbescherming Waren en Veterinaire zaken*) atlikus patikrinimą buvo nustatyta, kad sandėlyje *Geharo* laiko žaislus, kuriuose kadmio kiekis viršija 100 mg/kg.

17 Pirmajai instancijai panaikinus šiai įmonei pareikštus kaltinimus, apeliaciniame procese ji buvo apkaltinta Dekreto dėl kadmio pažeidimu.

18 *Geharo* pateikė kasacinį skundą, kuriame tvirtinama, kad šio dekreto taikymas prieštarauja Bendrijos direktyvoms. Šiuo atžvilgiu ji nurodė, kad Direktyva 88/378 nustato specifines su kadmiu susijusias normas, perkeltas į Dekretą dėl žaislų, kurias turėtų atitikti nagrinėjami žaislai. Kadangi pagal Direktyvos 91/338 1 straipsnio

antrą sakinį ji netaikoma kadmio turintiems produktams, kuriems jau taikomi kiti Bendrijos teisės aktai, ši direktyva, kurios normos perkeltos Dekretu dėl kadmio, netaikoma nagrinėjamiems žaislams.

19 Šiomis aplinkybėmis *Hoge Raad der Nederlanden* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Direktyvos (91/338) 1 straipsnio antras sakinys draudžia taikyti šioje direktyvoje nustatytą kadmio normą (gatavuose) produktuose ir jų sudėtinėse dalyse, numatytose šios direktyvos priede, žaislams Direktyvos (88/378) prasme?"

Dėl prejudicinio klausimo

20 Šiuo klausimu prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 91/338 1 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis draudžia taikyti šioje direktyvoje nustatytą draudimą pateikti į rinką produktus, kuriuose kadmio kiekis viršija maksimalų leistiną kiekį, žaislams, patenkantiems į Direktyvos 88/378 taikymo sritį.

21 Šiuo požiūriu reikia pripažinti, kad tiek Direktyva 88/378, tiek Direktyva 91/338 nustato su kadmio kiekiu susijusias normas. Tačiau šios normos skiriasi ir jomis siekiama skirtingų tikslų.

22 Kaip nurodė generalinis advokatas savo išvados 39–42 punktuose, Direktyvos 91/338 I priedu Direktyvoje 76/769 nustatytas maksimalus 0,01 % plastiko masės kiekis kadmiu dažytiems produktams yra maksimalus kadmio kiekis, kuris gali būti produkte, o Direktyvos 88/378 II priedo II skyriaus 3 dalies 2 punkte nustatyta maksimali 0,6 mikrogramo biologinio leistinumo norma yra medžiagos, šiuo atveju kadmio, gebėjimas pasklisti organizme ir būti jo absorbuotam.

23 Tai, kad Direktyvose 88/378 ir 91/338 nustatytos normos apibrėžiamos skirtingomis referencinėmis vertėmis, paaiškinama skirtingais šių direktyvų tikslais. Iš tiesų Direktyva 88/378, nustatydama kadmio biologinio leistinumo normą per dieną, siekia apsaugoti žaislo vartotoją nuo grėsmės, susijusios su produkto cheminėmis savybėmis jį naudojant, o Direktyva 91/338, apribodama kadmio kiekį produkte, įgyvendina politiką, kuria siekiama bendrai apsaugoti žmones nuo kadmio pasklidimo aplinkoje.

24 Atsižvelgiant į šių normų skirtingą turinį bei tikslą, Direktyvoje 91/338 numatyto kadmio kiekio apribojimo taikymas žaislams, patenkantiems į Direktyvos 88/378 taikymo sritį, nėra nesuderinamas su biologinio leistinumo normos, nustatytos Direktyvoje 88/378, taikymu tiems patiems žaislams.

25 Šios išvados nepaneigia Direktyvos 91/338 1 straipsnis, pagal kurį joje nustatytos nuostatos netaikomos kadmio turintiems produktams, kurie jau patenka į kitų Bendrijos teisės aktų taikymo sritį.

26 Iš tiesų Direktyva 91/338 įtvirtintos nuostatos neturėtų būti suprantamos taip, kad jos draudžia bet kokį normų, nustatančių kadmio kiekį, bendrą taikymą. Šiuo požiūriu reikia priminti, kad šios direktyvos tikslas yra įtraukti į Direktyvos 76/769 I priedą tam tikras su kadmiu susijusias normas. Be to, Direktyva 91/338 nepakeitė Direktyvos 76/769 1 straipsnio 1 dalies, pagal kurią šiame priede išvardytų pavojingų medžiagų ir preparatų tiekimo į rinką bei naudojimo apribojimai taikomi neatsižvelgiant į kitų Bendrijos nuostatų taikymą šioje srityje.

27 Atsižvelgiant į jų papildomą pobūdį, Direktyvoje 88/378 numatyto kadmio biologinio leistinumo apribojimo taikymas žaislams netrukdo tiems patiems žaislams taikyti vėliau Direktyva 91/338 nustatyto maksimalaus kadmio kiekio.

28 Pati Direktyva 88/378 numatė bendrą jos pačios ir kitų atitinkamų normų taikymą. Iš tiesų jos II priedo II skyriaus 3 dalies 1 punkte numatyta, kad visais atvejais žaislai turi atitikti atitinkamus Bendrijos teisės aktus, reglamentuojančius tam tikrų kategorijų gaminius arba tam tikrų pavojingų medžiagų ir preparatų uždraudimą, vartojimo apribojimą ar ženklinimą etiketėmis.

29 Taigi į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 91/338 1 straipsnio antras sakinys turi būti aiškinamas taip, kad jis nedraudžia taikyti šioje direktyvoje nustatyto draudimo pateikti į rinką produktus, kuriuose kadmio kiekis viršija maksimalų leistiną kiekį, žaislams, patenkantiems į Direktyvos 88/378 taikymo sritį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

30 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1991 m. birželio 18 d. Tarybos direktyvos 91/338/EEB, dešimtą kartą iš dalies keičiančios Direktyvą 76/769/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tam tikrų pavojingų medžiagų ir preparatų pardavimo ir naudojimo apribojimais, suderinimo 1 straipsnio antras sakinys turi būti aiškinamas taip, kad jis nedraudžia taikyti šioje direktyvoje nustatyto draudimo pateikti į rinką produktus, kuriuose kadmio kiekis viršija maksimalų leistiną kiekį, žaislams, patenkantiems į 1988 m. gegužės 3 d. Tarybos direktyvos 88/378/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su žaislų sauga, suderinimo taikymo sritį.

Parašai.